

NÁRODNÍ ROZPOČTOVÁ RADA

-

STANOVISKO

Národní rozpočtové rady

číslo 1/2026

ze dne 12. 3. 2026

k vývoji hospodaření sektoru veřejných institucí a k nastavení fiskální a rozpočtové politiky

Na základě ustanovení § 21 odst. 2, písm. c) zákona č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti (dále jen Zákon), Národní rozpočtová rada (NRR) sleduje vývoj hospodaření sektoru veřejných institucí. V rámci této činnosti se snaží též o identifikaci rizik, která mohou negativně ovlivnit stabilitu veřejných rozpočtů v krátkodobém, střednědobém i dlouhodobém horizontu. Od září 2018 Národní rozpočtová rada každé čtvrtletí informuje veřejnost o svých závěrech.

Výchozí ekonomická situace

Česká ekonomika pokračuje v solidním ekonomickém růstu. Hrubý domácí produkt (HDP) vzrostl ve 4. čtvrtletí 2025 v meziročním vyjádření o 2,6 %. Tahouny růstu se stala silná meziroční dynamika spotřeby domácností (3,2 %) i investic (5,3 %). Mezičtvrtletně HDP vzrostl o 0,6 %, podpořen opět spotřebou domácností a investicemi, přičemž se dařilo zejména zpracovatelskému průmyslu (2,2 %). **Silný růst na konci posledního čtvrtletí implikuje citelný tzv. carryover efekt¹ pro rok 2026, což znamená, že i pokud by v roce 2026 česká ekonomika stagnovala, dosáhne meziročního růstu 1,0 %.**

Za celý rok 2025 HDP vzrostl o 2,6 % a hrubá přidaná hodnota o 2,8 %. Zahraniční obchod sice působil na HDP negativně (-0,4 p. b.), výrazně pozitivně však působila spotřeba domácností (+1,4 p. b.) a také tvorba zásob (+0,6 p. b.), investice (+0,5 p. b.) a spotřeba vlády (+0,4 p. b.). **Na konci roku 2025 byla česká ekonomika o 6,2 % nad svojí předcovidovou úroveň, přičemž sousední Německo pouze o 0,4 % a Rakousko o 3,1 %.** Tyto dvě země zároveň vykazovaly nejpomalejší kumulativní růst za roky 2024 a 2025 ze všech zemí EU.

Silný růst objemu mezd a platů v nominálním vyjádření pokračoval a ve 4. čtvrtletí činil meziročně 8,8 % (za celý rok 2025 o 7,9 %). Mediánová mzda ve 4. čtvrtletí v reálném vyjádření vzrostla o 6,4 % (za celý rok 2025 o 4,3 %). Avšak obecná míra nezaměstnanosti se v lednu meziročně zvýšila o 0,5 p. b. na 3,3 %. Lednové údaje ČSÚ tak potvrzují postupný nárůst nezaměstnanosti vyplývající z dat úřadů práce, kde podíl nezaměstnaných osob dosáhl v lednu 5,1 %. Růst cenové hladiny byl na začátku letošního roku mírný. V únoru meziroční inflace činila 1,4 %. K její nízké hladině nejvíce přispěl pokles cen elektřiny a plynu či vývoj cen potravin, naopak růst nájemného a imputovaného nájemného inflaci zvyšoval.

Významnou novou makroekonomickou nejistotu představuje vznik a možná následná eskalace regionálního konfliktu na Blízkém východě. Ten má již nyní globální dopady například v podobě vyšších cen energetických komodit a při nežádoucím delším trvání může negativně ovlivňovat i hospodářský a potažmo fiskální obrázek České republiky.

Hospodaření sektoru vládních institucí a nastavení fiskální politiky na další roky

Celkový stav českých veřejných financí je v 1. čtvrtletí 2026 ovlivněn rozpočtovým provizoriem a procesem schvalování státního rozpočtu na rok 2026. Nerovnováha sektoru vládních institucí je

¹ Carryover efekt (přenesený účinek) je statistický jev, který ukazuje vliv ekonomického vývoje z předchozího roku (nebo čtvrtletí) na celkovou míru růstu v roce následujícím.

dominantně způsobena hospodařením státního rozpočtu, **který na konci února skončil v hotovostním vyjádření deficitem ve výši 16,9 mld. Kč, přičemž deficit očištěný o příjmy a výdaje související s projekty EU byl hlubší a dosáhl hodnoty 34,7 mld. Kč.**

Příjmová strana státního rozpočtu odráží pevný ekonomický růst české ekonomiky. Daňové příjmy na celostátní úrovni vykazují za únor 2026 solidní meziroční nárůst ve výši 6,4 %, u daně z příjmů fyzických osob placené plátcí je to dokonce 11,4 %. Svižný růst vykazuje i výnos z daně z přidané hodnoty (6,0 % meziročně)², což je odrazem rostoucí spotřebitelské poptávky. Zvýšený růst nominálních mezd se odráží také v meziročním růstu výnosů zákonného pojistného, který v případě pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti činí 6,0 %.

Výdajová strana státního rozpočtu je významně ovlivněna rozpočtovým provizoriem, které znamená, že měsíční výdaje směřují činit nejvýše jednu dvanáctinu schválených výdajů na rok 2025. V daném období rovněž nelze hradit nové, tj. neplánované investiční výdaje. **Výdaje se tak odsouvají do dalších měsíců a provizorium je nutné vnímat spíše jako přesun některých výdajů z prvního čtvrtletí do zbytku roku.** Výdaje státního rozpočtu (bez výdajů souvisejících s projekty EU) byly na konci února meziročně nižší o 31,0 mld. Kč, což je důsledek nízkého objemu zálohových transferů vysokým školám (-12,0 mld. Kč), nízkého příspěvku státu (zejména krajům) na financování sociálních služeb (-10,6 mld. Kč) a nižší dotace regionálnímu školství (-5,2 mld. Kč), kde na rozdíl od minulého roku již nejsou zahrnuty výdaje na platy nepedagogických pracovníků. Ty byly převedeny na obce a kraje se současným navýšením jejich podílu na rozpočtovém určení daní.

Hospodaření obcí a krajů vykazovalo – na rozdíl od deficitního státního rozpočtu – **na konci roku 2025 přebytek ve výši 13,2 mld. Kč v hotovostním vyjádření, což je zřetelně méně než v minulých letech (v roce 2024 činil přebytek 51 mld. Kč, a v roce 2023 dokonce 71,7 mld. Kč).** Tento celkový loňský přebytek byl tradičně ovlivněn přebytkovým hospodařením Hlavního města Prahy (24,2 mld. Kč). Pokud od Prahy odhlédneme, ostatní obce skončily své hospodaření překvapivě v deficitu 9,3 mld. Kč, kraje pak v deficitu 1,6 mld. Kč. V případě zdravotních pojišťoven činil ke konci roku 2025 deficit 4,7 mld. Kč v hotovostním vyjádření. Pokud bude při konečném vyhodnocení hospodaření³ obcí a krajů potvrzeno, že v roce 2025 došlo zejména ke zvýšení jejich investiční aktivity, bude to mít vliv i na konečný schodek veřejných financí jako celku v uplynulém roce.

Vývoj veřejných financí v nadcházejícím období bude významně ovlivněn podobou státního rozpočtu na rok 2026, který byl sestaven s deficitem ve výši 310 mld. Kč. NRR již ve svém vyjádření⁴ konstatovala, že tento návrh je v rozporu s aktuálním zněním Zákona.

V souvislosti s tímto rozpočtem a přípravnými pracemi na rozpočtu pro rok 2027 NRR identifikuje několik problematických oblastí, a to zejména:

- a) **Výdaje související s energetikou:** Od 1. ledna 2026 byl poplatek na podporované zdroje energií (POZE) zrušen v rámci vyúčtování pro koncové zákazníky a dále jej má plně hradit státní rozpočet, což pro něj znamená zatížení novým výdajem, který nabývá tzv. kvazimandatorní podoby. Dle Energetického regulačního úřadu (ERÚ) je výše dotace na obnovitelné zdroje energie (po přenesení celé dotace na státní rozpočet) kvantifikována pro rok 2026 na 41,7 mld. Kč⁵, přičemž v kapitole ministerstva průmyslu a obchodu (MPO) je rozpočtováno 31,9 mld. Kč. Nutno podotknout, že vzhledem k formě výplaty dotace ve čtvrtletních intervalech by hotovostní výše dotace v roce 2026 neměla dle NRR přesáhnout 37,4 mld. Kč. Pokud by však zbylých cca 5 mld. Kč bylo hrazeno formou nároků z nespotřebovaných výdajů, pak bude deficit o tuto částku prohlouben. Druhým výdajem, kterému NRR bude nadále věnovat zvýšenou pozornost, jsou tzv. kompenzace nepřímých nákladů, související s platbami za emisní

² Meziroční nárůsty inkasa DPFO a DPH jsou na úrovni státního rozpočtu nižší, což je důsledkem změny v rozpočtovém určení daní související s přenesením financování nepedagogických pracovníků a částí neinvestičních výdajů na obce a kraje.

³ 1. dubna 2026 zveřejní tyto údaje (společně s deficitem sektoru vládních institucí) ČSÚ v rámci jejich zaslání Eurostatu.

⁴ Viz [Vyjádření NRR k návrhu státního rozpočtu na rok 2026](#).

⁵ Usnesení vlády ČR ze dne 16. prosince 2025 č. 1022 o změně usnesení vlády ze dne 24. září 2025 č. 710, o stanovení prostředků státního rozpočtu podle § 28 odst. 3 zákona o podporovaných zdrojích energie pro rok 2026.

povolenky.⁶ Ty jsou v kapitole MPO na letošní rok rozpočtovány ve výši 1,4 mld. Kč, přičemž již v roce 2025 kompenzace přesáhly 2,2 mld. Kč. Vláda přitom indikuje, že hodlá tyto výdaje dále navyšovat. V roce 2023 i 2024 byly k výplatě využívány prostředky vládní rozpočtové rezervy. V roce 2025 poprvé neplatilo tuto kompenzaci pouze MPO, nýbrž dominantně Státní fond životního prostředí (SFŽP). V prosinci 2025 byla ministerstvem životního prostředí (MŽP) do SFŽP transferována na výplatu těchto kompenzací částka (2,06 mld. Kč), jež byla původně v kapitole MŽP rozpočtována v souladu s usnesením vlády⁷ k zajištění financování projektů vodohospodářské infrastruktury. Není tak zřejmé, z jakých zdrojů by měly být kryty právě tyto projekty.

- b) **Výdaje na obranu:** NRR upozorňuje, že v návrhu státního rozpočtu na rok 2026 je v samotné kapitole ministerstva obrany rozpočtována částka 154,8 mld. Kč (tedy 1,73 % HDP). To by bylo nejen pod úrovní závazků vyplývajících z členství České republiky v NATO, ale i v potenciálním v rozporu se zákonem č. 177/2023 Sb. o financování obrany České republiky. V něm je stanoveno, že výdaje na obranu státu jsou rozpočtovány ve výši nejméně 2 % HDP.⁸ Návrh státního rozpočtu totiž počítá s tím, že k dosažení zákonné hranice 2 % budou do obranných výdajů započítány rovněž výdaje jiných rozpočtových kapitol (zejména ministerstva dopravy, a to ve výši 19,6 mld. Kč). To je sice dle znění zákona o financování obrany České republiky možné, ale pouze pokud jsou tyto výdaje v souladu s definicí výdajů na obranu dle platné metodiky NATO. NRR již ale dříve vyjádřila silnou pochybnost, že tomu tak je. Tuto pochybnost NRR od okamžiku jejího zveřejnění doposud žádná z relevantních autorit nerozptýlila.
- c) **Rozcházení prognóz ministerstva financí oproti odhadům finančních institucí a dalších analytických pracovišť** – ať již domácích či zahraničních – ohledně očekávaného deficitu sektoru vládních institucí pro rok 2026: Podle **Zprávy k návrhu zákona o státním rozpočtu ČR na rok 2026 má schodek sektoru vládních institucí dosáhnout 2,2 % HDP, širší konsensus trhu ale v souladu s odhadem NRR i s aktuální predikcí centrální banky počítá se schodkem hlubším (2,6 % HDP).** Analytici řady domácích i zahraničních finančních institucí jsou v tomto ohledu ještě skeptičtější. Pokud by tyto rozdíly pokračovaly, či dokonce narůstaly, indikovalo by to nežádoucí nesoulad vnějšího nestranného hodnocení fiskální politiky od samotného sebehodnocení ministerstva financí.
- d) **Sestavitelnost státního rozpočtu na rok 2027:** Podle stávající a stále platné legislativy Zákon určuje závazný výdajový rámec státního rozpočtu a státních fondů pro rok 2027 na základě strukturálního schodku sektoru vládních institucí ve výši 1,25 % HDP (tedy o 0,5 p. b. nižší než pro rok 2026). Zatím není jasné, kdy a v jaké konečné podobě bude schválena zamýšlená novelizace Zákona. Pokud však budou realizována vládou avizovaná další opatření na příjmové i výdajové straně rozpočtu (byť i jen zčásti), deficit státního rozpočtu významně překročí Zákonem stanovený limit a nebude s ním v souladu. I bez těchto opatření ovšem bude sestavení rozpočtu na rok 2027 při narůstajícím objemu a počtu mandatorních výdajů, s nimiž nedrží tempo růst příjmů veřejných rozpočtů, mimořádně obtížné. A to dokonce i za předpokladu, že dojde k úpravě Zákona, zamýšlené vládou.

⁶ Jedná se o notifikovanou, tj. ohlášenou formou veřejné podpory, jejíž adresátem jsou provozovatelé průmyslových podniků v konkrétních odvětvích.

⁷ Usnesení vlády ČR ze dne 4. března 2024 č. 156.

⁸ Zákonná výše obranných výdajů je kalkulována dle tzv. dubnové makroekonomické predikce, která předchází predikci určující pro sestavení státního rozpočtu jako takového.